

ATLETLERDE SPORTMEN DAVRANIŞ VE SPORA YÖNELİK TUTUMUN İNCELENMESİ

Hasan Ulukan^{1*} , Mehmet Ulukan¹ , Aslı Esenkaya²

Özet: Bu çalışmanın amacı, 2018-2019 eğitim öğretim yılı okullar arası puanlı atletizm grup birinciliği yarışmalarına katılan atletlerin sportmenlik davranışları ve spora yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından irdelenmesi, aynı zamanda sportmenlik ve spora yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışma atletlerde iki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen ilişkiisel tarama modeli özelliği taşıyan nicel bir araştırmadır. Metodoloji olarak, tarama modeli, çalışma kapsamında olası neden sonuç ilişkileri hakkında değerli çıkarımlar elde etmek için kullanılmıştır. Araştırma örnekleminin belirlenmesinde gelişigüzel örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma örneklemini, 2018-2019 eğitim öğretim yılı lise düzeyi okullar arası puanlı atletizm grup birinciliği yarışmasına katılan 110 (%51,2) kadın, 105 (%48,8) erkek, toplam 215 atletten oluşmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Çok Yönlü Sportmenlik Davranışı Ölçeği ve Spora Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verileri SPSS 25.00 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon ve bağımsız örneklemler t-testi ve ANOVA istatistik teknikleri kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre atletlerin sportmenlik davranışlarının ve spora yönelik tutum düzeylerinin cinsiyet, yaş, spor yılı ve spor yapma amacına göre anlamlı düzeyde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak araştırmada atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranış düzeylerinin ve spora yönelik tutum düzeyi yüksek seviyede olduğu, çok boyutlu sportmenlik davranışı ile spora yönelik tutum arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu durumda atletlerin sportmenlik davranışları arttıkça spora yönelik tutumları da olumlu yönde artış göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Atletizm, Sportmenlik, Tutum, Spora Yönelik Tutum

INVESTIGATION SPORTSMAN BEHAVIORS AND ATTITUDES TOWARDS SPORTS OF ATHLETES

Abstract: This study aims to examine the sportsmanship behaviors and attitudes towards sports of the athletes participating in the interschool athletics group championship competitions in the 2018-2019 academic year in terms of various variables and examine the relationship between sportsmanship and their attitudes towards sports. The study is quantitative research with a relational screening model examining the relationship between two variables in athletes. As a methodology, the screening model was used to obtain valuable inferences about possible cause-effect relationships within the scope of the study. A random sampling method was used to determine the research sample. The study sample consisted of 110 (51.2%) women and 105 (48.8%) men, a total of 215 athletes who participated in the 2018-2019 academic year high school level inter-school athletics group championship competitions. The Versatile Sportsmanship Behavior Scale and the Attitude towards Sports Scale were used as data collection tools in the research. Research data were analyzed using SPSS 25.00 statistical package program. Descriptive statistics, Pearson correlation and independent samples t-test and ANOVA statistical techniques were used to analyze the data. The significance level was determined as .05. According to the research findings, it was determined that the sportsmanship behaviors and attitudes towards sports of the athletes differed significantly according to gender, age, sports year and purpose of doing sports. As a result, it was determined in the study that the multidimensional sportsmanship behavior levels of the athletes and the level of attitude towards sports were high, and there was a moderately positive and significant relationship between the multidimensional sportsmanship behavior

and the attitude towards sports. In this case, as the athletes' sportsmanship behaviors increase, their attitudes towards sports also increase positively.

Keywords: Atletizm, Sportsmanship, Attitude, Attitudes Towards Sport

¹**Adres:** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Aydın, Türkiye

²**Adres:** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın Meslek Yüksekokulu Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Aydın, Türkiye

***Sorumlu Yazar:** hasanulukan08@gmail.com

Atıf: Ulukan, H. Ulukan, M., Esenkaya, A. (2021). Atletlerde Sportmen Davranış ve Spora Yönelik Tutumun İncelenmesi. Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(2): 169-180.

1. GİRİŞ

Spor, "bir bireyin veya takımın eğlence için bir başkasıyla veya başkalarıyla rekabet ettiği fiziksel efor ve beceriyi içeren bir aktivite" olarak tanımlanmaktadır (Sport, 2016). Spor, bireyin fizyolojik ve psikolojik sağlığını pozitif yönde etkileyen, sosyal bir birey olmasında katkı sağlayan, motorik ve zihinsel yönlerini geliştiren pedagojik, biyolojik ve sosyal bir olgudur. (Yetim, 2014). Akgün (1992) Spor kavramını basitçe bireylerin sağlığını, fiziksel kabiliyetini ve performansını iyileştiren bir dizi hareket olarak tanımlar. Spor faaliyetinin gençlerin olumlu gelişimini yani kişisel ve sosyal gelişimlerini ve etik oluşumlarını etkilediği düşünülmektedir. Sporun nihai amacı, daha geniş bir kurallar dizisi bağlamında takip edilir ve sadece uyulması bile değerli kabul edilir. Fiziksel aktivitelerin ve sporun hem erkek hem de kadının fiziksel, sosyal ve zihinsel gelişiminde önemli bir rol oynadığı konusunda fikir birliği vardır (McMorris, 2016; Mirsafian ve ark., 2014).

Sporun yaygınlaşması için spor yapan bireylerin sportmen davranışlar sergilemelerinin yanı sıra spora yönelik tutumları da oldukça önemlidir. İçinde bulunduğumuz çağda spor, bireysel sağlık ve mutluluk üzerinde olumlu etkisi olan daha geniş bir yelpazeye sahiptir. Spora karşı olumlu bir tutum kazanabilmek için toplumda genel bir kültürel, ekonomik ve sosyal etki yaratmalıdır (Ding ve Sugiyama, 2017). Yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilen spora karşı her bireyin kendine özgü fikir ve tutumları vardır (Tükel, 2018). Tutumlar doğuştan değildir, zamanla öğrenilir, belirli bir süreklilik gösterir, birey ve nesne arasındaki ilişkiyi düzenler, insanların çevrelerini yorumlamalarına yardımcı olur ve bireyin davranışlarını içsel olarak etkiler (Tavşancıl, 2002; Pepe vd., 2011; Turan ve diğerleri, 2018; Dalbudak ve diğerleri, 2016; Dalbudak ve Yiğit 2019; Binbaşoğlu ve Tuna, 2014; Akıncı, 2020).

Başta insan onurunun bir ifadesi olarak kendini göstermiş olan sportmenlik sporun tüm formlarında ve aşamalarında adil oyuna yol açan ahlaki bir ilke olarak yerleşmiştir (Pehlivan, 2004). Keating'e (2007) göre sportmenlik, cesaret, sabır, özenetim, samimiyet, kendine güven, başkalarına saygı, nezaket, iyilik, erdem, cömertlik ve asalet gibi özellikleri içerir. Sportmenlik, genel olarak spor içindeki toplum ahlakıyla alakalı durumlarla ve kaidelerle ilgilidir. Spor ruhuna yakışır davranış ve tutumların hepsini kapsamaktadır (Stornes ve Bru 2002). Sportmenlik başarı stratejileri kapsamında etkin davranışlara yönelimi gerekli kılmaktadır (Cecchini vd., 2007:205).

Sportmenlik, sporun içinde ahlaki bir tutumdur. Sporcular birbirlerini istemeden faul yapıp yere düşürdükten sonra özürlü dileyip rakiplerine durumunu sorması, hakemlerin vermiş oldukları yanlış kararları düzeltme çabaları, sporcuların birbirlerinin sağlığına tehlike gelecek pozisyonlardan kaçınmaları, antrenörler tarafından oyunculara öne geçtikleri maçlarda vakit çalma gibi olumsuz davranışlardan kaçınmaları yönünde uyarılar yapması, belirlenen kurallara tavizsiz uyularak hareket edilmesi gibi bazı sportmence yaklaşımlar örnek olarak gösterilebilir (Erdemli, 2008). Sportmenlik sporda ahlaki bir davranış olmasına rağmen, rekabete dayalı müsabakalarda ne yapılması gerektiğinden çok nasıl yapılması gerektiğine odaklanır. Antrenörlerin zamandan çalmak gibi bir girişimde bulunmaması, rakibinin kazayla düşmesine neden olan bir oyuncunun rakibine elini uzatması, sporcunun rakibinin sağlığını dikkate alarak yapmış olduğu davranışlar, sporcuların verilen yanlış kararları düzeltilmek istemeleri gibi davranışlar sportmenlik örnekleri olarak gösterilebilir (Güllü, 2018: 192-193).

Sportmenlikte rakip işbirliğinin bir parçası olarak görülür, yarışmanın gayesi sporcu becerilerinin karşılaştırılmasıdır. Bunun yansıması yarışmacılar hakem hatalarından kendilerine avantaj sağlayan haksızlığı kabul ya da reddetmeye karar vermelidir. Zira bu kararlar hakemlerin kararından daha çok kuralların hatalı olarak uygulanması anlamı taşır (Ramazanoğlu, 2004).

Günlük hayatımızda sıkça kullanılan tutum kavramı birçok davranış değişikliğini ifade etmemizde yardımcı olur. Spor şüphesiz davranış değişikliklerinin nedenlerinden biridir. Toplumun sporla iç içe olması için yapılan tüm çalışmaların özü göz önüne alındığında, bireyin spor yapma eğilimi, spora bakışı, spor alışkanlıkları, bireyin spor yoluyla kendini nasıl eğittiği gibi konuların, kısacası kişilerin spora dönük tutumları incelenmelidir. (Kurtipek ve ark., 2021; Şentürk, 2012).

Tutum, kişilerin, nesnelerin, olayların, faaliyetlerin, fikirlerin ya da bireyin çevresindeki herhangi bir şeyin olumlu ya da olumsuz değerlendirilmesi olarak tanımlanabilir ve kişinin geçmişinden ve bugününden şekillenebilir (Davis ve Menard, 2013). Tutum İnceoğlu'na (2004) göre, kişinin kendisine veya çevresindeki herhangi sosyal bir özne, nesne veya olaya yönelik deneyim, motivasyon ve bilgiye dayalı olarak düzenlediği bilişsel, duygusal ve davranışsal bir yatkınlıktır. (aktaran Varol ve ark., 2017). Özgüven(1994) ise tutkuyu, bireylerin belli bir kişi, grup, kurum veya fikri kabul etmeye veya reddetmeye

yönelik duygusal hazırlığı veya eğilimi şeklinde ifade etmektedir.

Beden eğitimi ve sporun hedeflerinin ne olması gerektiği konusunda içinde buldukları toplumsal yapıyı da dikkate alan pek çok bilim adamı birçok fikir ortaya atmıştır. Bu fikirlerin ortak noktasında spora katılım, süresi, hayat boyunca devam edebilme yeteneği, beden eğitimi ve spora dönük tutum geliştirme, sosyal beceriler ve öz yeterlilik oluşturmaktadır. Ayrıca; Beden eğitimi ve sporun yalnız psikomotor gelişimle alakalı olmadığı, duyuşsal ve bilişsel gelişimle beraber planlanmasının gerektiği vurgulanmıştır. (Johann, 1990, Hartmaan, 1993; Yavaş ve İlhan, 1996; Çamlıyer ve Çamlıyer, 1997).

U.S. Department. of Health and Human Services'e göre (2000) spora katılım ve fiziksel aktivite, kişilerin ekip çalışması, öz disiplin, sportmenlik, liderlik ve sosyalleşme becerilerinin yanı sıra sosyal, fiziksel ve zihinsel iyilik halini de geliştirmektedir. Bu açıdan küçük yaşlardan beri kazanılan spora karşı olumlu tutum, bireylerin kötü alışkanlıklarından uzaklaştırılması ve günlük yaşantılarında fiziksel, sosyal ve fiziksel açıdan sağlıklı kalmaları önemlidir. (Koçak, 2014; aktaran Belli ve ark., 2019). Bireylerin spora yönelik olumlu tutumları onları spor yapmaya yönlendirirken, spora yönelik olumsuz tutumlarının spor yapmama davranışına yol açması beklenir. (Yavuz ve Yücel, 2019).

Erken yaşta spora karşı olumlu bir tutuma sahip olmak bireylere katkı sağlayabilir. Ergenlerin spor faaliyetlerinde bulunması iletişim becerisinin gelişmesinde, ekip çalışmasında uyumun sağlanmasına ve dolayısıyla sosyalleşmesine katkı sağlayabilir. Sporla geçirdiği zamanı iyi değerlendiren gençler, hem fiziksel hem zihinsel hem de sosyal açıdan sağlıklı gençler olarak atletik kimlikleri ile akranları arasında öne çıkmaktadır. (Yavuz ve Yücel, 2019). Günümüzde spor bireyin farklı beklentilerine cevap verecek biçimde ilgi duyduğu alanı genişleterek bireyin sosyalleşmesi için önemli bir etken olduğu belirtilmektedir (Göksel vd., 2017). Ergenler arasında atılganlık ve takım çalışması gibi arzu edilen davranışların artması spora yönelik olumlu tutumlar yaygınlaşması ile kazanılmaktadır. (Yavuz ve Yücel, 2019).

Bu nedenle, bu çalışma atletlerin sportmenlik davranışları ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi araştırmak için tasarlanmıştır. Ayrıca atletlerin sportmenlik davranışları ve spora yönelik tutumları hakkında genel bir bilgi vermeye odaklanmıştır. Bu araştırmanın diğer bir amacı da bir atletin sportmen davranışı ve spora yönelik tutumunun demografik bilgiler açısından etkileyen faktörlere ışık tutmaktır. Atletlerin sportmenlik davranışlarında ve sporla ilgili tutumlarında ne gibi faktörlerin farklılık meydana getirdiğinin öğrenilmesi, yapılan antrenmanların amaçlarına ulaşması açısından da önemlidir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma atletlerin sportmenlik davranışları ve spora yönelik tutumları arasında ilişki durumunu tespit için yapılmıştır. Bu açıdan çalışma ilişki tarama modelinin özelliklerini ortaya koymaktadır. Anket modelleri, geçmiş ya

da şimdiki bir durumu mevcut haliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2012). Ayrıca anket modelinde yapılan araştırmalar, geniş kitlelerin özelliklerini açıklamaya çalışan çalışmalardır (Büyüköztürk ve ark., 2012). İlişkisel tarama modeli ise değişkenler ile bağlantıların derecesi arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar olarak tanımlanmaktadır (Balci, 2018). Ayrıca korelasyonel tarama modelleri, iki veya ikiden fazla değişkenler arasındaki değişimin varlığını veya derecesini belirler (Karasar, 2012).

2.2. Araştırma Grubu

Bu çalışmanın evrenini 2019 yılında İzmir'de yapılan 2018-2019 yılı lise düzeyi okullar arası puanlı atletizm grup birinciliği yarışmalarına katılan atletler oluşturmaktadır. Çalışma grubu, tüm popülasyona ulaşmak imkânsız olduğu için bir örneklemeden oluşmaktadır. Örnekleme, popülasyonu örnekleme sürecidir. Araştırmanın örnekleme, ulaşılması en kolay katılımcılardan başlayarak kolaylık örnekleme yöntemine göre oluşturulmuştur. Uygun örnekleme yöntemi, araştırmada gerekli katılımcı sayısına ulaşmak için ulaşılması en kolay katılımcılardan başlayarak örneklemin tamamlandığı örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk ve ark., 2012; Sönmez ve Alacapınar, 2011). Bu araştırmanın örneklem grubunu rastgele seçilen gönüllü atletler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların 110'u (% 51,2) kadın, 105'i (% 48,8) erkek, toplam 215 atlettir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Çok Boyutlu Sportmenlik Davranışları Ölçeği ve Spora Yönelik Tutum Ölçeğinden yararlanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmaya katılan atletlerin cinsiyeti, yaşı, kaç yıldır spor yapıyorsunuz, spor yapma amacı gibi demografik özelliklerine ilişkin bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Çok Boyutlu Sportmenlik Davranışları Ölçeği: Türkçe uyarlama çalışması Sezen-Balçıkkanlı (2010) tarafından yapılan ölçek, Vallerand ve arkadaşlarının (1997) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe versiyonu 5'li likert tipindeki değerlendirilen ölçek 20 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları, "Sosyal Normlara Uyum", "Kural ve Yönetime Saygı", "Sporda Sorumluluklara Bağlılık" ve "Rakibe Saygı"dır. Ölçeğin alt boyutlarına ait iç tutarlılık katsayısı .82 ve .91 arasındadır. Bu çalışma için ölçeğin bütününde iç tutarlılık katsayısı ise 0.78, alt boyutlarının güvenilirliği ise .76 ve .80 arasındadır. Siti

Spora Yönelik Tutum Ölçeği: Şentürk (2015) tarafından öğrencilerin spora yönelik tutumlarını ölçmek için geliştirilmiştir. Spora Yönelik Tutum Ölçeği (SYTÖ) 25 maddedir. Katılımcıların kutucuklardan kendine uygun olanı işaretlediği Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten minimum 25 ve maksimum 125 puan alınabilecektir. Yüksek puanın spora yönelik tutumunun fazlalığı anlamı taşır. Tüm maddeleri olumlu puanlanan bir ölçektir. Faktör analizi sonucu SYTÖ hem tek boyutlu hem de üç faktörlü bir yapı kazanmıştır. Ölçeğin alt boyutları "Spora İlgili Duyma", "Sporla Yaşama", "Aktif Spor Yapma"dır. Geliştirilen ölçeğin toplam güvenilirliği .97 ve alt boyutlarının güvenilirliği de sırasıyla .98; .98; .95 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma için

hesaplanan Croanbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.87, alt boyutlarının güvenilirliği ise sırasıyla .90; .87; .83 olarak belirlenmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

Yarışma öncesi atletlerin antrenörlerinden uygulama için randevu alınarak, antrenör aracılığıyla atletlere uygulanacak ölçekler hakkında uygulamalı olarak bilgiler verilmiştir. Uygulamaların tamamı yarışmanın gerçekleştiği günlerde yarışmaya başlamadan önce sporcu bekleme alanlarında gönüllü atletlerle yapılmıştır. Bütün katılımcıların testi aynı şartlarda yapmasına dikkat edilmiştir. Uygulama sürecinde atletlere ölçekler dağıtılmıştır. Katılımcılardan kimlik bilgileri alınmamış, sadece 18 yaş üstü katılımcılardan gönüllü olur formunu doldurmaları istenmiştir. Son aşamada ise doldurulan ölçekler ön incelemesi yapılmış ve bunlardan rastgele doldurulduğu görülen, çeşitli maddeler veya bölümlerin boş bırakıldığı gözlemlenen ölçekler değerlendirmeye alınmamış ve analizlere dâhil edilmemiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırma verilerini analiz etmek için SPSS 25.00 kullanılmıştır. Verilerin analizinde önce frekanslar alındı sonra çarpıklık basıklık normallik testi ve verilerin güvenilirliği için güvenilirlik analizi yapılmıştır. Yapılan çarpıklık ve basıklık normallik analizi sonucunda verilerin normal dağılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Çok Boyutlu Sportmenlik Davranışları ölçeği için çarpıklık değeri -1.618 ve basıklık değeri 1.638'dir. Spora Yönelik Tutum ölçeği için çarpıklık değeri -.968 ve basıklık değeri .733'dir. Cooper (2019) çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 aralığında olmasını normallik için uygun bir durum olarak belirtmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiği belirlendiği için araştırma bulgularında parametrik testler uygulanmıştır. Verilerin analizinde, atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranışları ve spora yönelik tutum düzeylerini belirlemek için betimsel istatistikler kullanılmıştır. Atletlerin sportmenlik davranışları ve spora yönelik tutumları çok düşük (1.00-1.80), düşük (1.81-2.60), orta (2.61-3.40), yüksek (3.41-4.20) çok yüksek (4.21-5.00) sınır puanlarına göre belirlenmiştir. Gruplar arası farkların incelenmesi için ikili gruplarda bağımsız örneklem t-testi, ikiden fazla olan gruplarda ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Çok boyutlu sportmenlik davranışları ve alt boyutları ile spora yönelik tutum ve alt boyutları arasındaki ilişkinin analiz edilmesi için Pearson korelasyon analizi yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi $\alpha = 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 1. Atletlerin demografik özellikleri

Değişkenler	Kategoriler	N	%
Cinsiyet	Kadın	110	51,2
	Erkek	105	48,8
Yaş	14 yaş ve altı	47	21,9
	15 yaş	44	20,4
	16 yaş	84	39,1
	17 yaş ve üzeri	40	18,6
Kaç yıldır Spor yapıyorsunuz	2 yıldan az	22	10,2
	2-3 yıl	69	32,1
	4-5 yıl	65	30,2
	6-7 yıl	48	22,3
Spor Yapma Amacınız	7 yıldan fazla	11	5,2
	Sağlıklı yaşam	36	16,7
	Sosyal Aktivite	40	18,6
Spor Yapma Amacınız	Fiziksel Görünüm	37	17,2
	Milli olmak	74	34,4
	Meslek	28	13,1

Tablo 1'de araştırmaya katılan atletlerin %51.2'sinin kadın, %48.8'inin ise erkek atletlerden oluştuğu gözlemlenmiştir. Yaş değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde atletlerin %21.9'unun 14 yaş ve altı, %20.4'ünün 15 yaş, %39.1'inin 16 yaş, %18.6'sının 17 yaş ve üzeri bireylerden oluştuğu görülmektedir. Atletlerin günlük spor yapma saatine ilişkin veriler incelendiğinde sporcuların %20.5'inin 1 saat, %40.0'inin 2 saat, %25.1'inin 3 saat, %11.2'sinin 4 saat ve %3,2'sinin 5 saat ve daha fazla çalıştığı görülmektedir. Katılımcıların yaptıkları spor yapma amacına göre ise %16.7'sinin sağlıklı yaşam, %18.6'sının sosyal aktivite, %17.2'sinin fiziksel görünüm, %34.4'ünün milli olmak ve %13.1'inin meslek amacıyla spor yaptıkları görülmüştür.

Tablo 2. Atletlerin Çok Boyutlu Sportmenlik Davranış Düzeyleri

Değişkenler	N	Min	Max	\bar{x}	Ss
Sosyal Normlara Uyum	215	1,80	5,00	3,95	,746
Kurallara ve Yönetime Saygı	215	1,80	5,00	4,08	,617
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	215	1,80	5,00	4,23	,621
Rakibe Saygı	215	1,00	5,00	3,75	,869
Sportmenlik Davranışı	215	2,10	4,95	4,00	,501

Tablo 2'de araştırmaya katılım gösteren atletlerin sosyal normlara uyum düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=3,95$; Ss=,746) puan ortalamalarına göre yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Atletlerin kurallara ve yönetime saygı düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=4,08$; Ss=,67) puan ortalamalarına göre yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Atletlerin sporda sorumluluklara bağlılık düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=4,23$; SD=,621) puan ortalamalarına göre çok yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Atletlerin rakibe saygı düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=3,75$; SD=,869) puan ortalamalarına göre

yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranış düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=4,00$; $SD=,501$) puan ortalamalarına göre yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Atletlerin Spora Yönelik Tutum Düzeyleri

Değişkenler	N	Min	Max	\bar{x}	Ss
Spora İlgi Duyuma	215	1,92	5,00	3,87	,591
Sporla Yaşamak	215	2,14	5,00	3,94	,646
Aktif Spor Yapma	215	1,17	5,00	3,91	,622
Spora Yönelik Tutum	215	2,24	4,88	3,90	,512

Tablo 3’de araştırmaya katılım gösteren atletlerin spora ilgi duyma düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=3,87$; $Ss=,591$) puan ortalamalarına göre yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Atletlerin sporla yaşamak düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=3,94$; $Ss=,646$) puan ortalamalarına göre yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Atletlerin aktif spor yapma düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=3,91$; $SD=,622$) puan ortalamalarına göre yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Atletlerin spora yönelik tutum düzeyi; almış oldukları ($\bar{x}=3,90$; $SD=,512$) puan ortalamalarına göre yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Atletlerin cinsiyet değişkenine göre sportmenlik davranışları t-testi analiz sonuçları (N=215)

Değişkenler	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Sosyal Normlara Uyum	Kadın	110	3,94	,721	-0,06	,945
	Erkek	105	3,95	,774		
Kurallara ve Yönetime Saygı	Kadın	110	4,23	,545	3,68	,000
	Erkek	105	3,92	,652		
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	Kadın	110	4,38	,498	3,78	,000
	Erkek	105	4,07	,695		
Rakibe Saygı	Kadın	110	3,84	,908	1,49	,136
	Erkek	105	3,94	,721		
Sportmenlik Davranışı	Kadın	110	4,10	,418	2,90	,004
	Erkek	105	3,90	,559		

*p<0.05

Tablo 4 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranış düzeyleri arasında kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık alt boyutlarının ortalama puanlarına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (p<0.05).

Tablo 5. Atletlerin cinsiyet değişkenine göre spora yönelik tutumlarının t-testi analiz sonuçları (N=215)

Değişkenler	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Spora İlgi Duyuma	Kadın	110	3,98	,524	2,64	,009
	Erkek	105	3,76	,639		
Sporla Yaşamak	Kadın	110	4,00	,635	2,06	,041
	Erkek	105	3,89	,655		
Aktif Spor Yapma	Kadın	110	3,95	,613	1,25	,212
	Erkek	105	3,87	,630		
Spora Yönelik Tutum	Kadın	110	3,98	,482	1,03	,303
	Erkek	105	3,82	,533		

*p<0.05

Tablo 5 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre atletlerin spora yönelik tutum düzeyleri arasında spora ilgi duyma ve sporla yaşamak alt boyutlarının ortalama puanlarına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (p<0.05).

Tablo 6. Atletlerin yaş değişkenine göre sportmenlik davranışlarına ilişkin ANOVA testi sonuçları (N=215)

	Yaş	N	X	Ss	F	p	Fark
Sosyal Normlara Uyum	14 yaş ve altı (1)	47	3,91	,806	2,93	,035	2-3
	15 yaş (2)	44	3,71	,798			
	16 yaş (3)	84	4,11	,688			
	17 yaş ve üzeri (4)	40	3,91	,674			
Kurallara ve Yönetime Saygı	14 yaş ve altı (1)	47	3,87	,641	3,04	,030	1-3
	15 yaş (2)	44	4,20	,662			
	16 yaş (3)	84	4,16	,573			
	17 yaş ve üzeri (4)	40	4,02	,580			
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	14 yaş ve altı (1)	47	4,02	,693	2,60	,053	
	15 yaş (2)	44	4,20	,668			
	16 yaş (3)	84	4,30	,570			
	17 yaş ve üzeri (4)	40	4,34	,539			
Rakibe Saygı	14 yaş ve altı (1)	47	3,62	,945	1,95	,121	
	15 yaş (2)	44	3,55	,975			
	16 yaş (3)	84	3,84	,794			
	17 yaş ve üzeri (4)	40	3,93	,765			
Sportmenlik Davranışı	14 yaş ve altı (1)	47	3,86	,537	3,02	,031	1-3
	15 yaş (2)	44	3,92	,559			
	16 yaş (3)	84	4,10	,464			
	17 yaş ve üzeri (4)	40	4,05	,418			

*p<0.05

Tablo 6 incelendiğinde yaş değişkenine göre atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranış düzeyleri arasında sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı alt boyutlarının ortalama puanlarına göre anlamlı fark görülmüştür (p<0.05).

Tablo 7. Atletlerin yaş değişkenine göre spora yönelik tutuma ilişkin ANOVA testi sonuçları (N=215)

	Yaş	N	X	Ss	F	p	Fark
Spora İlgi Duyuma	14 yaş ve altı (1)	46	3,81	,559	1,500	,215	
	15 yaş (2)	46	3,96	,528			
	16 yaş (3)	84	3,99	,507			
	17 yaş ve üzeri (4)	39	4,00	,452			
Sporla Yaşamak	14 yaş ve altı (1)	46	3,61	,652	2,816	,040	1-3
	15 yaş (2)	46	3,83	,689			
	16 yaş (3)	84	3,92	,608			
	17 yaş ve üzeri (4)	39	3,88	,402			
Aktif Spor Yapma	14 yaş ve altı (1)	46	3,67	,747	3,487	,017	1-4
	15 yaş (2)	46	3,92	,712			
	16 yaş (3)	84	4,00	,509			
	17 yaş ve üzeri (4)	39	4,05	,520			
Spora Yönelik Tutum	14 yaş ve altı (1)	46	3,73	,554	2,471	,063	
	15 yaş (2)	46	3,91	,597			
	16 yaş (3)	84	3,97	,467			
	17 yaş ve üzeri (4)	39	3,98	,410			

*p<0.05

Tablo 7 incelendiğinde yaş değişkenine göre atletlerin spora yönelik tutum düzeyleri arasında sporla yaşamak ve aktif spor yapma alt boyutlarının ortalama puanlarına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Tablo 8. Atletlerin spor yılı değişkenine göre sportmenlik davranış düzeylerine ilişkin ANOVA testi sonuçları (N=215)

	Spor Yılı	N	X	Ss	F	p	Fark
Sosyal Normlara Uyum	2 Yıldan az	22	3,79	,847	1,82	,125	
	2-3 Yıl	69	3,83	,740			
	4-5 Yıl	65	3,99	,768			
	6-7 yıl	48	4,03	,696			
	7 Yıldan fazla	11	4,38	,468			
Kurallara ve Yönetime Saygı	2 Yıldan az	22	4,03	,734	,36	,837	
	2-3 Yıl	69	4,11	,665			
	4-5 Yıl	65	4,13	,548			
	6-7 yıl	48	4,00	,601			
	7 Yıldan fazla	11	4,09	,582			
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	2 Yıldan az	22	4,16	,597	1,57	,183	
	2-3 Yıl	69	4,12	,711			
	4-5 Yıl	65	4,26	,570			
	6-7 yıl	48	4,29	,586			
	7 Yıldan fazla	11	4,56	,366			
Rakibe Saygı	2 Yıldan az	22	3,20	,923	5,04	,001	1-3
	2-3 Yıl	69	3,70	,855			1-4
	4-5 Yıl	65	3,80	,894			1-5
	6-7 yıl	48	3,81	,725			2-5
	7 Yıldan fazla	11	4,54	,633			
Sportmenlik Davranışı	2 Yıldan az	22	3,79	,427	3,17	,015	1-5
	2-3 Yıl	69	3,94	,554			
	4-5 Yıl	65	4,05	,521			
	6-7 yıl	48	4,03	,419			
	7 Yıldan fazla	11	4,39	,154			

* $p<0.05$

Tablo 8 incelendiğinde spor yılı değişkenine göre atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranışları düzeyleri arasında rakibe saygı alt boyutunun ortalama puanına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Tablo 9. Atletlerin spor yılı değişkenine göre spora yönelik tutum düzeylerine ilişkin ANOVA testi sonuçları (N=215)

	Spor yılı	N	X	Ss	F	p	Fark
Spora İlgili Duyuma	2 Yıldan az	22	3,74	,690	2,03	,091	
	2-3 Yıl	69	3,87	,565			
	4-5 Yıl	65	3,93	,533			
	6-7 yıl	48	3,77	,667			
	7 Yıldan fazla	11	4,27	,345			
Sporla Yaşamak	2 Yıldan az	22	3,79	,727	4,02	,004	1-5
	2-3 Yıl	69	3,92	,641			4-5
	4-5 Yıl	65	4,07	,539			
	6-7 yıl	48	3,75	,724			
	7 Yıldan fazla	11	4,46	,231			
Aktif Spor Yapma	2 Yıldan az	22	3,81	,678	,38	,820	
	2-3 Yıl	69	3,87	,629			
	4-5 Yıl	65	3,96	,542			
	6-7 yıl	48	3,92	,721			
	7 Yıldan fazla	11	4,03	,487			
Spora Yönelik Tutum	2 Yıldan az	22	3,77	,628	2,62	,036	1-5
	2-3 Yıl	69	3,88	,455			2-5
	4-5 Yıl	65	3,98	,460			
	6-7 yıl	48	3,80	,599			
	7 Yıldan fazla	11	4,26	,268			

* $p<0.05$

Tablo 9 incelendiğinde spor yılı değişkenine göre atletlerin spora yönelik tutum düzeyleri arasında sporla yaşamak alt boyutunun ortalama puanına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Tablo 10. Atletlerin spor yapma amacı değişkenine göre sportmenlik davranış düzeylerine ilişkin ANOVA testi sonuçları (N=215)

	Spor yapma amacı	N	X	Ss	F	p	Fark
Sosyal Normlara Uyum	Sağlıklı olmak (1)	36	4,00	,727	2,28	,062	
	Sosyal aktivite (2)	40	4,18	,599			
	Fiziksel görüntü (3)	37	3,83	,871			
	Milli olmak (4)	74	3,95	,692			
	Meslek (5)	28	3,67	,843			
Kurallara ve Yönetime Saygı	Sağlıklı olmak (1)	36	4,06	,565	2,27	,063	
	Sosyal aktivite (2)	40	3,95	,527			
	Fiziksel görüntü (3)	37	4,00	,814			
	Milli olmak (4)	74	4,25	,450			
	Meslek (5)	28	3,96	,805			
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	Sağlıklı olmak (1)	36	4,31	,428	5,46	,000	2-4
	Sosyal aktivite (2)	40	3,96	,664			3-4
	Fiziksel görüntü (3)	37	4,01	,832			
	Milli olmak (4)	74	4,42	,424			
	Meslek (5)	28	4,30	,696			
Rakibe Saygı	Sağlıklı olmak (1)	36	3,95	,791	1,96	,102	
	Sosyal aktivite (2)	40	3,82	,676			
	Fiziksel görüntü (3)	37	3,46	,960			
	Milli olmak (4)	74	3,82	,922			
	Meslek (5)	28	3,59	,876			
Sportmenlik Davranışı	Sağlıklı olmak (1)	36	4,08	,438	2,75	,029	3-4
	Sosyal aktivite (2)	40	3,98	,478			
	Fiziksel görüntü (3)	37	3,82	,672			
	Milli olmak (4)	74	4,11	,385			
	Meslek (5)	28	3,88	,555			

* $p<0.05$

Tablo 10 incelendiğinde spor yapma amacı değişkenine göre atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranış düzeyleri arasında sporda sorumluluklara bağlılık alt boyutu arasında anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0.05$).

Tablo 11. Atletlerin spor yapma amacı değişkenine göre spora yönelik tutum düzeylerine ilişkin ANOVA testi sonuçları (N=215)

	Spor yapma amacı	N	X	Ss	F	p	Fark
Spora İlgili Duyuma	Sağlıklı olmak (1)	36	3,80	,515	8,35	,000	2-4
	Sosyal aktivite (2)	40	3,77	,494			3-4
	Fiziksel görüntü (3)	37	3,62	,690			4-5
	Milli olmak (4)	74	4,16	,438			
	Meslek (5)	28	3,67	,734			
Sporla Yaşamak	Sağlıklı olmak (1)	36	3,96	,691	5,72	,000	2-4
	Sosyal aktivite (2)	40	3,71	,735			3-4
	Fiziksel görüntü (3)	37	3,77	,574			4-5
	Milli olmak (4)	74	4,20	,474			
	Meslek (5)	28	3,80	,731			
Aktif Spor Yapma	Sağlıklı olmak (1)	36	3,86	,592	2,31	,058	
	Sosyal aktivite (2)	40	3,91	,642			
	Fiziksel görüntü (3)	37	3,68	,694			
	Milli olmak (4)	74	4,05	,546			
	Meslek (5)	28	3,91	,661			
Spora Yönelik Tutum	Sağlıklı olmak (1)	36	3,86	,491	8,80	,000	2-4
	Sosyal aktivite (2)	40	3,79	,467			3-4
	Fiziksel görüntü (3)	37	3,68	,493			4-5
	Milli olmak (4)	74	4,15	,408			
	Meslek (5)	28	3,77	,634			

*p<0.05

Tablo 11 incelendiğinde spor yapma amacı değişkenine göre atletlerin spora yönelik tutum düzeyleri arasında spora ilgi duyma ve sporla yaşamak alt boyutlarının ortalama puanlarına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (p<0.05).

Tablo 12. Atletlerin sportmenlik davranışları ile spora yönelik tutumları arasındaki korelasyon analizi sonuçları (N=215)

		Spora İlgili Duyuma	Sporla Yaşamak	Aktif Spor Yapma	Spora Yönelik Tutum
Sosyal Normlara Uyum	r	,351**	,297**	,148*	,342**
Kurallara ve Yönetime Saygı	p	,000	,000	,030	,000
Sporda Sorumluluklara Bağlılık	r	,404**	,241**	,154*	,354**
Rakibe Saygı	p	,000	,000	,024	,000
Sportmenlik Davranışı	r	,438**	,266**	,140*	,377**
	p	,000	,000	,040	,000
	r	,281**	,255**	,189**	,301**
	p	,000	,000	,006	,000
	r	,513**	,378**	,228**	,484**
	p	,000	,000	,001	,000

*p<0.001**

Tablo 12 katılımcıların çok boyutlu sportmenlik davranışları ve spora yönelik tutuma ait korelasyon analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; sosyal normlara uyum ile spora ilgi duyma (r=,351; p<0.00) ve sporla yaşamak (r=,297; p<0.00) arasında orta düzeyde pozitif yönde, aktif spor yapma arasında (r=,148; p<0.05) düşük düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu görülmüştür. Kurallara ve yönetime saygı ile spora ilgi duyma (r=,404; p<0.00) arasında orta düzeyde pozitif yönde, sporla yaşamak (r=,241; p<0.00) ve aktif spor yapma (r=,154; p<0.05) arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Sporda sorumluluklara bağlılık ile spora ilgi duyma (r=,438; p<0.00) arasında orta düzeyde pozitif yönde,

sporla yaşamak (r=,266; p<0.00) ve aktif spor yapma (r=,140; p<0.05) arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Rakibe saygı ile spora ilgi duyma (r=,281; p<0.00), sporla yaşamak (r=,255; p<0.00) ve aktif spor yapma (r=,189; p<0.05) arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Çok boyutlu sportmenlik davranışı ile spora yönelik tutum arasında (r=,484; p<0.00) orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Bu araştırmada, 2019 yılında İzmir’de düzenlenen 2018-2019 eğitim öğretim yılı lise düzeyi okullar arası puanlı atletizm grup birinciliği yarışmalarına katılan atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranışları ve spora yönelik tutum düzeylerinin belirlenmesi, çeşitli değişkenler açısından irdelenmesi ve bu değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada atletlerin sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı, rakibe saygı düzeylerinin yüksek seviyede olduğu, sporda sorumluluklara bağlılık düzeylerinin çok yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranış düzeylerinin ise yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda atletlerin yarışmadan sonra yenilgi olsa dahi rakibini hem iyi performanslarından hem de kazanmalarından dolayı kutladıkları anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra oyun kurallarına saygı duydukları, uyarıları dikkate aldıkları, rakibe karşı haksız duruma müdahale ettikleri sonucu çıkarılabilir. Ayrıca atletlerin antrenmanda ya da yarışmada mücadeleci bir yapıya sahip oldukları da söylenebilir. Araştırmanın bu bulgusu, ortaokul öğrencileriyle yapılan çalışmanın sonucunda alınan ortalama puanlara göre öğrencilerin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının yüksek seviyede olduğu gözlemlenmiştir (Ulukan, 2020). Ergen hentbolcular ile yapılan çalışmada, sporcuların toplumsal düzene saygı ortalama puanlarının yüksek seviyede olduğu rapor edilmiştir (Stornes ve Bru, 2002). Hakemlerin basketbolcuların sosyal davranışları üzerindeki etkisinin incelendiği baka bir araştırmada sportmenlik davranışlarını etkilediğini sonucuna varılmıştır (Arthur-Banning ve ark., 2007). Bu çalışmaların sonuçları doğrultusunda spor alanlarında kazanılan sportmenlik davranışları ve disiplin gibi kazanımların bireyler üzerinde olumlu etkisi olduğu söylenebilir.

Araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin aldıkları ortalama puanlara göre spora ilgi duyma, sporla yaşamak ve aktif spor yapma düzeylerinin yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Atletlerin spora yönelik tutum düzeyi yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda atletlerin spora yönelik tutumlarının olumlu ve güçlü düzeyde olduğu söylenebilir. Bu durumda atletler sporun fiziksel, fizyolojik ve psikolojik faydaları olduğunun farkında oldukları, sporun kendilerini geliştirdiklerini inandıkları, spora katılımının önemli olduğunu düşündükleri sonucu çıkarılabilir. Ayrıca atletler spor faaliyetlerini hem millilik hayallerini gerçekleştirmek hem de maddi kazanç için yaptıkları da düşünülmektedir. Merdzhanova ve Petrova (2014: 436) tarafından yapılan çalışmada ergenlerde spora yönelik tutum düzeyinin incelenmesi ve ergenlerin spora yönelme sıklıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya 16 ergen birey katılmıştır. Çalışmanın sonunda katılımcıların %88’inin sporu sevdiği ve %25’inin spor etkinliklerine katılım konusunda istekli olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada

ergenlerin her ne kadar spora yönelik tutumları olumlu olsa da düzenli olarak spora katılım düzeylerinin düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında literatür de hem kadın hem de erkeklerin spora yönelik tutumlarının yüksek olduğunu ortaya koyan araştırma bulguları da mevcuttur (Yıldız ve diğerleri, 2017: 35). Zaman ve diğerleri (2018: 33) tarafından yapılan çalışmada gençlerde spor ve fiziksel aktiviteye yönelik tutumun incelenmesi amaçlanmış, çalışmaya 18-26 yaş aralığında yer alan üniversite öğrencileri katılmıştır. Çalışmanın sonunda gençlerin spora yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve spora katılım eğilimlerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmanın bulgusunun ise bizim çalışmamızın sonucunu paralellik gösterdiği gözlemlenmiştir.

Araştırmaya göre cinsiyet değişkenine göre atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranış düzeyleri arasında yönetim ve kurallara saygı, sporda sorumluluklara bağlılık alt boyutlarının ortalama puanlarına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farkın kadınların lehine olduğu görülmüştür. Böylece kadın atletlerin erkek atletlere oranla daha yüksek sportmen davranışlar sergilediği söylenebilir. Bu sonuç, kadınların bir yenilgi sonrası rakibini tebrik etme, rakibin antrenörü ile tokalaşma, rakiplerle olan haksız durumları düzeltme, düşen rakibe yardım etme, hata yapıldığında kontrol etme ve kabul etme eğiliminde olduklarını göstermektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda Topan'ın (2011) okullar arası yarışmalara katılan ortaöğretim öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada kız öğrencilerin sosyal normlara uyum düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Gürpınar ve Kurşun (2013), Çalayır ve ark., (2017), Koç ve Güllü (2017), Proios (2011), Lyons (2013) yapmış oldukları araştırmalar neticesinde sporcu kadınların sportmenlik düzeylerinin sporcu erkeklerin sportmenlik düzeylerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar ile yapmış olduğumuz çalışmanın sonucu benzerlik göstermektedir. Güllü ve Şahin (2018) milli güreşçilerin sportmenlik yönelimlerini incelediği çalışmada rakibe saygı boyutunda erkeklerin lehine anlamlı farklılaşma olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırma sonucu ise bizim çalışmamızın sonucunu desteklemediği görülmüştür.

Araştırmada atletlerin cinsiyet değişkenine göre spora yönelik tutum düzeyleri arasında spora ilgi duyma ve sporla yaşamak alt boyutlarının ortalama puanlarına göre kadınların lehine anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu durumda kadınların erkeklere oranla spora yönelik tutumlarının daha iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Bu durumun kadın atletlerin spor ortamında sağlam dostluklara daha fazla önem vermeleri, başkalarına rol model olma istekleri ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Yapılan literatür taramaları sonucun araştırmanın bu bulgusunun tam tersi sonuca ulaşmış çalışmalar olduğu görülmüştür. Türkmen ve ark. (2016) Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinde yaptıkları araştırmada, öğrencilerin cinsiyete göre spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık olduğunu bulmuşlardır. Bu farklılık, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek bir tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Bu konuda ortaokul öğrencileri üzerine yapılan bir çalışmada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları bazı değişkenlere göre incelenmiş, çalışma cinsiyet değişkenine göre ele alındığında erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının kız öğrencilerin tutumundan daha yüksek

olduğu bulunmuştur (Karaman, 2019: 73). Lise öğrencileri üzerinde yapılan diğer bir çalışmada kız ve erkek öğrencilerin spora yönelik tutumlarının spora ilgi duyma, spor ile yaşama ve aktif spor yapma alt boyutlarında anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Çalışmada tüm alt boyutlarda erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılık görüldüğü belirlenmiş, bu kapsamda erkek öğrencilerin kız öğrencilere kıyasla beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir (Yıldırım ve diğerleri, 2018: 1718). Bu konuda yapılan çalışma sonuçları genellikle erkeklerin kadınlara kıyasla spora yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu göstermektedir (Kılıç ve diğerleri, 2018: 13; Hekim ve Tokgöz, 2017: 11; Dağdemir, 2018: 40; Kaya-Sarıdede, 2018: 5). Özellikle beden eğitimi ve spor dersinde kız çocuklarının erkek çocuklarına göre spora yönelik tutumlarının düşük düzeyde olmasının temelinde yatan nedenlerin başında beden eğitimi derslerinde kız çocuklarının isteklerine uygun spor dalları sunulmamasının yattığı belirtilmektedir (Alpkaya ve Çoknaz, 2018: 377). Bu araştırmaların sonucunun bizim çalışmamızın sonucunu desteklemediği görülmüştür. Kadınların erkeklere oranla spora karşı olumlu tutumlarının en önemli faktörlerinden birinin atletizm branşının kadınlar tarafından daha fazla tercih edilme sebeplerinden birisi olduğu söylenebilir.

Araştırmada yaş değişkenine göre atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranış düzeyleri arasında sosyal normlara uyum ve kurallara ve yönetime saygı alt boyutlarının ortalama puanlarına göre anlamlı fark görülmüştür. Atletlerin belirli bir yaşa kadar sportmenlik düzeyleri yaşla doğru orantılı şekilde arttığı görülürken belirli bir yaştan sonra bu artışta azalma olduğu görülmüştür. Araştırmanın bu bulgusunu kısmende olsa destekler nitelikte olan çalışmalar olduğu görülmüştür Tsai ve Fung (2005) genç sporcuların (basketbol, voleybol) sportmenlik davranışlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda sporcuların yaşı arttıkça sportmenlik davranışı sergileme düzeylerinin düştüğü ortaya koyulmuştur. Esentürk ve ark. (2015: 627) lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerinde sportmenlik davranışı gösterme düzeylerini bazı demografik değişkenlere göre incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonunda öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerinde sportmenlik davranışı sergileme düzeylerinin yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Efe (2006) tarafından yapılan çalışmada, sporda fair-play davranışlarının sıklığı üzerinde yaş değişkeninin anlamlı bir belirleyici olmadığı tespit edilmiştir. Bu araştırma sonuçlarının bizim araştırmamızın sonucunu desteklemediği görülmüştür.

Araştırmaya göre yaş değişkenine göre atletlerin spora yönelik tutum düzeyleri arasında sporla yaşamak ve aktif spor yapma alt boyutlarının ortalama puanlarına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca atletlerin yaşları arttıkça spora yönelik tutum düzeylerinin de arttığı gözlemlenmiştir. Bu durum atletlerin yaşları ilerledikçe branşlarına olan hakimiyetinin artması, branştan elde ettikleri kazancın istekleriyle doğru orantılı olduğu sonucu ile açıklanabilir. Nitekim literatürde araştırmanın bu bulgusunu destekler nitelikte çalışmalar olduğu görülmüştür. Kangalil ve diğerleri (2006: 49)'nin yapmış olduğu çalışmada ortaöğretim ve lisans düzeyi öğrenim gören amatör veya profesyonel olarak spor yapan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersleriyle ilgili yaklaşımlarının belirlenmesini hedeflemiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin yaşları

yükseldikçe beden eğitimi ve spor dersine ilişkin yaklaşımlarının olumlu seviyede arttığı görülmüştür. Doğan (2011: 8)'ın gerçekleştirmiş olduğu çalışmada ergenlik çağındaki genç öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı bedensel uygunluk ve tutumları ölçülmesi hedeflenmiştir. Ergenlik çağındaki öğrencilerin bedensel uygunlukları, yaşları ve tutumları beden eğitimi dersine karşı tutumlarını etkilediği belirtilmiştir. Tatar ve Kuru (2009) 20-40 yaş arası çalışan kadınlarla, çalışmayan kadınların spor yapmalarını etkileyen bazı faktörleri incelemek amacıyla yaptığı çalışmada araştırmaya katılım gösteren kadınların spor yapmalarına yaşın önemli bir faktör olmadığını bulmuşlardır. Bu araştırmaların sonucunun bizim çalışmamızın sonucunu desteklemediği görülmüştür.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda spor yılı değişkeninin atletlerde çok boyutlu sportmenlik davranışları düzeyleri arasında rakibe saygı alt boyutunun ortalama puanına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Araştırmanın bu sonucunu destekleyen çalışmalar mevcuttur. Araştırmacılar yıl bazında spor yapanların sportmenlik algılarının daha çok spor yapanlara göre yüksek seviyede olduğunu belirlemişlerdir (Güllü, 2018; Özşarı ve ark., 2018). Araştırmanın bu bulgusunun Elik (2017), Sezer ve ark. (2015), Türkmen ve Varol (2015), Yılmaz ve ark. (2017) yapmış oldukları araştırma bulguları ile de paralellik gösterdiği belirlenmiştir. Araştırma bulgularına zıt sonuçlar da olduğu görülmüştür. Uluslararası spor organizasyonlarına katılım gösterenler üzerinde yapılan çalışmada sportmenlik davranışları ve spor yılı arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Akoğlu ve ark., 2019). Gürpınar ve Kurşun (2013) basketbolcu ve futbolcu olan katılımcıların sportmenlik yönelimlerini incelemiş ve çalışmada spor yaşına göre anlamlı bir farkın olmadığını rapor etmişlerdir.

Araştırmada spor yılı değişkenine göre atletlerin spora yönelik tutum düzeyleri arasında sporla yaşamak alt boyutunun ortalama puanına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca uzun süre spor yapan atletlerin daha az süre spor yapanlara göre spora yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu durumun uzun yıllarda elde ettikleri başarı ve kazandıkları ödül ile ilişkili olduğu söylenebilir. Varol (2017) üniversite öğrencilerinin spor yönelik tutum ölçeği puan ortalaması ile spor yapma durumu değişkeni arasında düzenli spor yapanların en yüksek puana sahip olduğu bildirmiştir. Akandere ve ark. (2010) ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda sporu her zaman yapanların puanı ara sıra, nadiren yapanlardan; ara sıra yapanların puanları hiç yapmayanların puanlarından ve nadiren yapanların puanları hiç yapmayanların puanlarından yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Araştırmaya göre spor yapma amacı değişkenine göre atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranışları düzeyleri arasında sporda sorumluluklara bağlılık alt boyutu arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Bu farklılığın milli olmak için spor yapanların sosyal aktivite ve fiziksel görüntü için spor yapanlar arasında olduğu görülmüştür. Milli olmak için spor yapanların ortalama puanlarının sosyal aktivite ve fiziksel görüntü için spor yapanlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durumda milli olma amacı olan atletlerin sportmen davranışlarının daha fazla farkında olduğu düşünülmektedir. Ayrıca milli sporcu olma hayali olan atletlerin daha mücadeleci, haksızlığa karşı daha duyarlı,

oyun kurallarına daha saygılı oldukları söylenebilir. Literatürde araştırmanın bu bulgusunu destekler nitelikte çalışma olduğu görülmüştür. Ulukan (2021) dövüş sporuyla ilgilenen bireylerin sportmenlik yönelik düzeylerini incelemiş ve araştırma sonucunda mesleki kariyer yapma nedeniyle spor yapan bireylerin farklı amaçlarla spor yapanlara göre sportmenlik yönelimlerinin daha yüksek seviyede olduğu görülmüştür.

Araştırmada spor yapma amacı değişkenine göre atletlerin spora yönelik tutum düzeyleri arasında spora ilgi duyma ve sporla yaşamak alt boyutlarının ortalama puanlarına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklılığın yönünün milli olmak isteyen atletlerin lehine olduğu görülmüştür. Bu durumda milli olmak için spor yapan atletlerin spora yönelik tutumlarının sosyal aktivite, fiziksel görüntü ve meslek amaçlı yapanlara göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Yapılan literatür taramasında araştırmanın bu bulgusunu destekler nitelikte çalışma olduğu görülmüştür. Kargın-Göktaş (2019) spor lisesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını incelediği araştırmanın sonucunda öğrencilerin branşlarının milli takımlarında kendilerini hayal edebilme durumlarına göre hayal edebilen öğrencilerin hayal edemeyen öğrencilere göre spora yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada elde edilen son bulguya göre sosyal normlara uyum ile spora ilgi duyma ve sporla yaşamak arasında orta düzeyde pozitif yönde, aktif spor yapma arasında düşük düzeyde pozitif yönde; kurallara ve yönetime saygı ile spora ilgi duyma arasında orta düzeyde pozitif yönde, sporla yaşamak ve aktif spor yapma arasında düşük düzeyde pozitif yönde; sporda sorumluluklara bağlılık ile spora ilgi duyma arasında orta düzeyde pozitif yönde, sporla yaşamak ve aktif spor yapma arasında düşük düzeyde pozitif yönde; rakibe saygı ile spora ilgi duyma, sporla yaşamak ve aktif spor yapma arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Çok boyutlu sportmenlik davranışı ile spora yönelik tutum arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu durumda atletlerin sportmenlik davranışları arttıkça spora yönelik tutumları da olumlu yönde artış göstermektedir. Efek ve ark. (2018) spor bilimlerinde okuyan öğrencilerin ahlaki gelişim düzeyleri ve sportif tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda ahlaki olgunluk düzeyi arttıkça sportif tutumların da arttığı ifade edilmiştir. Ahlaki olgunluğu yüksek olan bireyler spora karşı bilinçli ve olumlu bir tutum geliştirmiştir. Efek (2019), Düzce Üniversitesi'nde farklı fakültelerde okuyan ve spor yapan öğrencilerin ahlaki gelişim düzeyleri ile spora yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda ahlaki olgunluk düzeyleri ile sportif tutumlar arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla spora yönelik tutumu yüksek olan bireylerin dürüst olgunluk puanlarının arttığı da söylenebilir.

KAYNAKLAR / REFERENCES

AKGÜN, N. (1992). Spor hekimliği kavramı. içinde: Ergen E (ed). Spor Hekimliği. Ankara: Maya Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti., 1-3.

AKINCI, A. Y. (2020). A Research on the relationship between academic self-efficacy of prospective physical education and sports teachers and their attitudes towards the

turkish education history course. *Journal of Education and Learning*, 9(4), pp. 131-139, 2020.

AKOĞLU, H.E., AYYILDIZ, E., SUNAY, H. (2019). Uluslararası spor organizasyonlarına katılan sporcuların sporda ahlaktan uzaklaşma ve sportmenlik davranışlarının incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 329-340.

ALPKAYA, U. VE ÇOKNAZ, H. (2018). Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının, Obez Akran Tutumlarının Karşılaştırılması ve Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 11, Sayı 57, 375-379.

BELLİ, E., BEDİR, F. VE TURAN, M. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları ile Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 89-103, <http://dx.doi.org/10.29157/etusbe.123>

BİNBAŞIOĞLU, H., AND TUNA, H. (2014). University students' attitudes towards their leisure time: a research for vocational school students in the eastern anatolia region. *Journal of Academic Approaches*. Cilt 5, s2.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., AKGÜN, E., KILIÇ, ÇAKMAK, E., DEMİREL, F., & KARADENİZ, Ş. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri (11. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları <https://doi.org/10.14527/9789944919289>

CECCHİNİ, J. A., MONTERO, J., ALONSO, A., IZQUIERDO, M., & CONTRERAS, O. (2007). "Effects of personal and social responsibility on fair play in sports and self-control in school-aged youths". *European Journal of sport science*, 7(4), 203-211.

COOPER, C. J. (2019) SPSS, DescriptiveStatistic, CJ. SPSS, Descriptive Statistics, [http://psychology.illinoisstate.edu/jccutti/\(14-07-2019\)](http://psychology.illinoisstate.edu/jccutti/(14-07-2019))

ÇALAYIR, Ö., YILDIZ, N., YALDIZ, Ö. VE ÇOKNAZ, H. (2017). Hokey müsabakalarına katılan sporcuların beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının incelenmesi. *İÜ Spor Bilimleri Dergisi*. 7(2):1303-1414.

ÇAMLIYER, H. VE ÇAMLIYER, H. (1997). Eğitim Bütünlüğü İçinde Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun. *Can Ofset*, Manisa.

DAĞDEMİR, R. (2018). Farklı Tür Liselerdeki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi: Erzurum İli Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İbrahim Çeçen Üniversitesi SBE.

DALBUDAK, İ, and YİĞİT, Ş.M. (2019). Hearing impaired students' attitudes towards physical education and sports. *Journal of Education and Training Studies*, Vol. 7, No. 9; 55-60.

DALBUDAK, I., GÜRKAN, A.C., YİĞİT, S.M., KARGUN, M., HAZAR, G., and DORAK, F. (2016). Investigating visually disabled students' attitudes about physical education and sport. *International Journal of Environmental and Science Education*, Vol. 11, No. 16, pp:9437-9447.

DAVIS, B. S., & MENARD, S. (2013). Long term impact of youth sports participation on illegal behavior. *The Social Science Journal*, 50(1), 34-44.

DİNG, J., & SUGİYAMA, Y. (2017). Exploring Influences of Sport Experiences on Social Skills in Physical Education Classes in College Students. *Advances in Physical Education*, 7, 248-259.

DOĞAN, N. (2011). Niğde İlinde Bulunan Farklı Statüdeki Liselerde Eğitim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları ve Fiziksel Uygunluk Düzeylerinin Araştırılması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi SBE.

EFE, Z. B. (2006). Okullar arası Yarışmalara Katılan 1. ve 2. Kademe İlköğretim Öğrencilerinin Fair Play Davranışlarını Sergileme Sıklıkları. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EFEK, E. (2019). Farklı Fakültelerde Eğitim Gören ve Spor Yapan Düzce Üniversitesi Öğrencilerinin Ahlaki Gelişim Düzeyleri İle Spora Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(43): 2967-2975. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1438>

EFEK, E., SİVRİKAYA, Ö. ve SADIK R. (2018). Spor Bilimleri Alanında Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Ahlaki Gelişim Düzeyleriyle Spor Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(29), 3895-3903.

ELİK, T. (2017). Güneydoğu Anadolu bölgesi futbol takımlarında amatör olarak futbol oynayan sporcuların sportmenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeyleri. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

ERDEMLİ A, (2008). Spor Yapan İnsan. Birinci Basım. İstanbul, E Yayınları, s. 33-37.

ESENTÜRK, O. K., İLHAN, E. L. ve CELİK, O. B. (2015). Examination of highschool students' sportsmanlike conducts in physical Education lessons according to some variability. *Science, Movement and Health*, 15(2), 627-634.

GÖKSEL, A.G., CAZ, Ç., YAZICI, Ö.F., ve İKİZLER, H.C. (2017). Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması: Marmara Üniversitesi Örneği, *Spor ve Performans Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 123-134.

GÜLLÜ, S. (2018). "Sporcuların Antrenör-Sporcu İlişkisi İle Sportmenlik Yönelimleri Üzerine Bir Araştırma". *Sportmetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 190-204.

GÜLLÜ, S., ŞAHİN, S. (2018). Milli güreşçilerin sportmenlik yönelim düzeyleri üzerine bir araştırma. *Turkish Studies Social Sciences*, 13(18), 705-718. [Doi: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14152](http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14152)

GÜRPINAR, B. & KURŞUN, S. (2013). Basketbolcuların ve Futbolcuların Sportmenlik Yönelimleri. *Mediterranean Journal of Humanities*. 3(1):171-176.

HARTMAAN H. (1993). Okul Spor Didaktiğinde Yeni Perspektifler. *Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor 2. Ulusal Sempozyumu*, Manisa.

HEKİM, M. ve TOKGÖZ, M. (2017). Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

(Burdur Örneği). Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi, Cilt3, Sayı 1, 11-16.

JOHANN M.L. (1990). Dağcıların Eğitim, Davranış ve Gelişmelerindeki Psikolojik Etkenler. Anadolu Dağcılar Bülteni. 3: 15-18.

KANGALGİL, M., HÜNÜK, D. ve DEMİRHAN, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. Spor Bilimleri Dergisi, 17(2), 48-57.

KARAMAN, E. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Erzurum İl Örneği). (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Binali Yıldırım Üniversitesi SBE.

KARGIN-GÖKTAŞ, N. (2019). Spor Lisesi Öğrencilerinin Okul İklimi Algıları ile Spora Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

KAYA-SARIDEDE, Ş. (2018). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi SBE.

KEATING J.W. (2007) Sportsmanship as a moral category. In: Morgan WJ, (Editor) Ethics in Sport. pp. 141-152. Human Kinetics.

KILIÇ, T., UĞURLU, A.ve CENİK, D. (2018). Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Dersine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 13-23.

KOÇ, Y. ve GÜLLÜ, M. (2017). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. SPORMETRE, 15(1), 19-30.

KOÇAK, F. (2014). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları: bir ölçek geliştirme çalışması. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 12(1), 59-69.

KURTIPEK, S. GÜNGÖR, N.B., YILMAZ, B. ve YENEL, F. (2021). Üniversite Yaşamında Sosyal Uyumun Yordayıcısı Olarak Spora Yönelik Tutum. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 26(3), 361-372. DOI: 10.53434/gbesbd.947778

LYONS, V.L. (2013). Moral reasoning of collegiate athletes and intramural sport athletes: An investigation of the influence of religiosity, gender, and type of sport played. Master's thesis. The Ohio State University, Graduate Program in Education and Human Ecology, USA.

MCMORRIS, T. (2016). Physical activity and cognition in children and adolescents. International Journal of Sport and Exercise Psychology, 0(0), 1-3. https://doi.org/10.1080/1612197X.2016.1223788

MERDZHANOVA, E. ve PETROVA, G. (2014). The Attitude of Adolescents Towards Sports Activities and The Influence of Family Environment on Forming Their Health Behaviour. Trakia Journal of Sciences, Vol 12, Issue 1, 436-439.

MİRSAFİAN, H., DOCZİ, T., & MOHAMADİNEJAD, A. (2014). Attitude of Iranian Female

University Students to Sport and Exercise. Iranian Studies, 47(6), 951-966. https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1080/00210862.2013.823790

ÖZGÜVEN, İ. E. (1994). Psikolojik Testler. Ankara: PDREM Yayınları.

ÖZSARI, A., DEMİREL, H., ALTIN, M., YALÇIN, Y.G., DEMİR, H. (2018) Kadın basketbolcuların sportmenlik yönelimleri. Türk Spor Bilimleri Dergisi, 1(2), 66-71.

PEHLİVAN, Z. (2004). Fair-play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(2), 49-53.

PEPE, O., TAŞKIRAN. C., PEPE, K., ÇOKSEVİM, B. (2011). Attitude of first grade teachers of primary education schools related to physical education and sport lessons ovidius university annals. Series Physical Education and Sport / Science, Movement and Health Vol. 11, issue 2; pp:221-228.

PROİOS, M. (2011). Relationship between Student Perceived Conduct inPhysical Education Settings and "Unfair" Play. International Journal ofApplied Sports Sciences, Vol. 23, No. 2, 421-440.

RAMAZANOĞLU, F. (2004). Sporda Sosyal Alanlar, Bıçaklar Yayın, İstanbul, ss.19-22.

SALAR, M. S, & ALP, H. (2021). Investigation of achers' Attitudes Towards Sports in Aydın Province. Indonesian Journal of Sport Management, 1(1), 20-30. https://doi.org/10.31949/ijsm.v1i1.967

SEZEN-BALÇIKANLI, G. (2010). Çok boyutlu sportmenlik yönelimi ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 15(1), 1-10

SEZER, U., EKTİRİCİ, A., ÖZBAL, A.F., ATLI, K. (2015). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi sportmenlik davranışlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi, 1(1),42-51.

SÖNMEZ, V., & ALACAPINAR, F. G. (2011). Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri [Exemplified scientific research methods] (7th ed.). Anı.

SPORT | Meaning & Definition for UK English | Lexico.com. (2016). Lexico Dictionaries | English. [Cited November 2, 2021] https://www.lexico.com/definition/sport

STORNES T, BRU E, (2002). Sportspersonship and perceptions of leadership: an investigation of adolescent handball players' perception of sportspersonship and associations with perceived leadership. European Journal of Sport Science, 2/6, 1-15.

ŞENTÜRK, H. E. (2012). Sportif tutum ölçeği: geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenilirliği. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 7(2), 8-18.

TATAR, N. ve KURU, M. (2009). Açıklamalı yöntemlere karşı araştırmaya dayalı öğrenme yaklaşımı: ilköğretim öğrencilerinin Fen Bilgisi dersine yönelik tutumlarına etkileri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(25), 153-165.

TAVŞANCIL, E. (2002). Measuring attitudes and data analysis with SPSS. Nobel Publishing, Ankara. 5. Edition, p. 224.

TOPAN, A. (2011). Ortaöğretim kurumlarında okullar arası futbol müsabakalarına katılan öğrencilerin fair play anlayışlarının kulüp deneyimlerine göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

TSAI, E. & FUNG, L. (2005). Sportspersonship in youth basketball and volleyball players. *Athletic Insights*, 7(2), 37-46. Erişim adresi: <http://www.athleticinsight/Vol7Iss2/Sportspersonship.htm>.

TURAN, M.B., USUFLU, O., KOÇ, K., KARAOĞLU, B., and ULUCAN H. (2018). Investigation of human rights attitudes and uniqueness levels in sports of professional football players. *Gaziantep University Journal of Sport Sciences* Vol: 3, Issue: 4, pp: 1-18.

TÜKEL, Y. (2018). Evaluation of athletes playing table tennis as a sports recreation activity towards sports according to gender and marital status. *Sportive*, 1(1), 12-18.

TÜRKMEN, M., ABDURAHİMOĞLU, Y., VAROL, S. VE GÖKDAĞ, M. (2016). İslami ilimler fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği). *International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*, 2(1), 48-59.

TÜRKMEN, M., VAROL, S. (2015). Beden eğitimi ve spor dersinin ortaokul öğrencileri üzerinde sportmenlik davranışı oluşturma etkisinin belirlenmesi (Bartın il örneği). *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 1, 42-64. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/intjces/issue/25668/270721>

U.S. DEPARTMENT. OF HEALTH AND HUMAN SERVICES (2000): Promoting Better Health for Young People through Physical Activity and Sports: A Report to the President, erişim: 15-06-2014, http://cdc.gov/healthyyouty/physicalactivity/promoting_health/.

ULUKAN, H. (2020). Recent Advances in Health Sciences. İçinde: Dalkılıç M., Kesinkaya HB. (editör). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının incelenmesi. 1. Baskı. Gece Kitaplığı. Ankara, 523-538.

ULUKAN, M. (2021). Farklı Dövüş Sporu Yapan Öğrencilerin Sportmenlik Yönelim Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi [Investigation of Different Martial Sports Students Sportspersonship Levels in Terms of Some Variables], *Spor Eğitim Dergisi*, 5 (1), 52-62.

VALLERAND, R.J., BRIERE, N.M., BLANCHARD, C., PROVENCHER, P. (1997). Development and Validation of the Multidimensional Sportspersonship Orientations Scale. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 19(2): 197-206.

VAROL, R. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumları ve Kadınların Spor Etkinliklerine Katılımlarına Dair Görüşlerinin İncelenmesi (Bartın Üniversitesi Örneği) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

VAROL, R., VAROL, S. ve TÜRKMEN, M. (2017). Bartın Üniversitesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(2), 316-329.

YAVAŞ, M. ve İLHAN, A. (1996). Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Melissa Yayıncılık.

YAVUZ, C. ve YÜCEL, A.S. (2019). Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 1902-1910. DOI:10.17755/esosder.584081

YETİM, A. (2014). Sosyoloji ve Spor, Berikan Yayınevi, Ankara.

YILDIRIM, M., E. ARAÇ-ILGAR ve USLU, S. (2018). Lise Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Turkish Studies*, Cilt 1-3, Sayı 27, 1711-1727. DOI: 10.7827/TurkishStudies.14662

YILDIZ, A. B., Ç. ARI ve B. YILMAZ (2017). Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi örneği). *Muş Alparslan Üniversitesi Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 35-45.

YILMAZ, A., ESENTÜRK, O.K., İLHAN, E.L. (2017). Ortaokul öğrencilerinin ahlaki gelişimleri açısından sportmenlik yönelimleri. *International Journal of Human Sciences*, 14(4), 4969-4988.

ZAMAN, S., MİAN, A. K. ve BUTT, F. (2018). Attitude of Young Students Towards Sports and Physical Activities. *Global management Journal for Academic & Corporate Studies*, Cilt 8, Sayı 1, 33-42.